

Pinnacles-túra, Maláj-Borneó denevérek,

Szöveg & Fotó+ Buzás Balázs a Baraka túravezetője

BORNEO KALAND

A Fejvadász Ösvényen túráztunk

Földünk harmadik legnagyobb szigete, Borneó nevét legtöbbször talán állatkerti tájékoztató táblán olvastuk valamilyen trópusi állatfaj ketrecénél vagy az egykori fejvadász Dayakok híréből ismerjük. Most a három országot - Malajzia, Brunei és Indonézia - magában foglaló sziget outdoor arcának egy szeletét mutatjuk be, ugyanis a dzsungelt, barlangokat, magas hegyeket hátán cipelő földdarab aktív felfedezésre csábít.

húsevő növények, egzotikus madarak, mókuscickányok

Borneóra érdemes szervezett túra keretében utazni, ahogy a legtöbb távoli, egzotikus helyre. A vezetők helyismerete, a kint tartózkodás valóban hatékony megszervezése, különböző engedélyek beszerzése mind olyan feltételek, amik garantálják, hogy tényleg megcsodálhatjuk mindazt, amiért ilyen messzire utaztunk.

A mi borneói utunk (Borneó északi részén, a Malajziához tartozó területen) is ilyen volt, a 15 nap alatt sokféle programmal, a trópusi esőerdő túráról, a helyi törzsek meglátogatásán át, a tengerparti láblógatásig. De talán nem kerekedtünk volna fel ekkora útra, ha Borneó számos kincse között nem akad jó néhány outdoor „kihívás” is gyalogtúrák, kisebb hegymászás, evezés formájában. Most egy egész újságot megtöltő borneói úti élményből az utóbbit szeretnénk megosztani veletek. Íme, így túráztunk a sziget fantasztikus nemzeti parkjaiban.

Denevér pottyantásban

A 4095 méter magas Kinabalu hegy megmászását mellőzve, a csak repülővel megközelíthető Gunung Mulu Nemzeti Park felé vesszük az

irányt. Már a Látogató Központnál kitűnik, hogy a fakitermelésből származó pénz nem csak a maláj elektronikai világot, de a turizmust is fejleszti. A világtól elzárt nemzeti park infrastruktúráját bármelyik ország megirigyelhetné. Mindenhol tájékoztató feliratok, fapallókból épített ösvények, remek könyvek és túravezetők várják az ide látogató nagyszámú turistát, miközben az egyre kisebb terület a Világörökség részeként hivatott megvédeni az őserdei biotópot.

Nem unatkozunk, a szállástól nem messze kezdődő kiépített ösvényen a világ legnagyobb bejáratával büszkélkedő Szarvas-barlangnál eddük tudónkat az itt élő több millió denevér által folyamatosan termelt guanó-tól fölé emelt pallón inhalálva. Mintha a pócegödörbe estünk volna. - Talán a barlangi pára csepeg... - nyugtatjuk magunkat, de a magasan felettünk tanyázó apró állatok kitarotán bombáznak ürülékükkel, ideje beljebb menni. A 174 méter széles és 122 méter magas bejárat után a nagyközönség számára kiépített cseppkőbarlang visszafog méreteiből, a talajon foszforeszkáló szárlábúak és barlangi szöcskék mászkálnak. Kint már az ammóniától beállva számoljuk a tekergőző, hosszú kígyóként vagy füstkarikaként kirepülő mintegy kétmillió denevért és kötünk fogadásokat a rájuk vadászó ragadozó madarakra. A denevérek hiába próbál-

ják egy darab több száz méteres élőlénynek álcázni magukat, a barlang előtt portyázó madarakat nem csapják be, így azok minden nap elkapnak párat. A több millió denevértnek hála, szűnyog alig, az élővilágot csupán a korláton egyensúlyozó hernyók reprezentálják.

Cseppkövek tiszta vízből

A szomszédos Lang-barlang álló-, és függő cseppköveiről nevezetes, de a méretek és a formavilág még a cseppköveket jól ismerő magyarokat is meglepi. Ez a park mindenben a leget követi, állítólag itt található a világ leghosszabb canopy-ja, ahol a vékony pallókon mintegy 30 méter magasan egyensúlyozva az erdő középső sávjában élő állatok és növények életébe nyerünk bepillantást. Sajnos zuhog az eső, a kisebb dió méretű esőcseppeket még a lombkoronaszint állatai sem bírják. A kötelező és valóban lélegzetelállító látványosságok után a park két komolyabb túrája közül a Pinnacles-hez vezetőt választjuk. Motorcsónakba szállunk és a Sungai Melinau folyón felfelé indulunk. Az útba eső barlangokat kár lenne kihagyni, hamarosan Délkelet-Ázsia legkiterjedtebb föld alatti világába, a Tisztavíz-barlangrendszerbe csöppenünk.

A barlangban zúgó hatalmas folyam a szomszédos Szél-barlanggal együtt 107 kilométeres járatot maga után hagyva jut felszínre. A bent erős raftingpályára emlékeztető folyam az erdőben némiképp megszelídülve csordogál, folyásiránnyal szemben navigáljuk ingatag csónakjainkat és hamarosan már rutinosan ugrunk a hideg vízbe, hogy a kanyarokban felhalmozódott hordalékon felülő csónakot áttoljuk. Kezd izgalmassá válni a dolog. A Long Litut-nak nevezett helytől már csuromvízesen, de gyalog folytatjuk utunkat és pár óra erdei menetelés, függőhídon átkelés után érkezünk az elszigeteltsége ellenére egyszerűen, de remekül felszerelt 5-ös táborhelyhez, amely a Melinau-szurdoknál kapott helyet. Ez lesz holnapra túránk „alaptábor”, ahonnan kemény menetelés vár ránk a Gunung Api meredek oldalán tenyésző orchideák és rovarérvő növények között. Célunk az 1175 méter magasan található kilátópont elérése. Az 5-ös táborral szemben a párából előtűnik a Baranag-hegy, amely az itt már gyorsan kanyargó, aránylag keskeny folyó túlsópartján, a hangzatos nevű Fejvadász Ösvény fölé magasodik.

Csigák lassúságával haladva

Másnap kora hajnalban indulunk, de az ételmezt és fotós cuccom felét szállító egyik teherhordó már az erdőben vezető első meredek szakasznál kidől. Állítólag csak pár cigit „reggelizett”, majd némi folyadékkal nekivágott az útnak. Eddig bírta, most inkább visszamegy pihenni. A felfelé vezető ösvény valóban meredeken tör előre, a haladást a páras trópusi klíma és a néha eleredő eső nehezíti. Szerencsénk van, mert amennyiben a menetrendszerinti éjszakai zivatar kitart reggelig, a csoportokat nem indítják. Ennek egyszerű oka, hogy a túra utolsó szakasza és a visszatérés ez esetben baleset, sőt életveszélyes is lehet. Az egyszerűnek tűnő erdei túra okozta már olyan turista halálát, aki megcsúszva pont egy sziklába csapta fejét... Ilyen esetekben az egyetlen mentési lehetőséget a tábor fölé ereszkedő helikop-

A Lang-barlang álló- és függő cseppköveiről híres

VIZEK, ERDŐK, HEGYEK

Borneó szigetén a folyók még manapság is fontos szerepet töltenek be a vízi szállításban. Sok helyen az utazás még mindig csónakkal történik. A Crocker hegység az egyik leginkább említésre méltó hegység, ami Sabahban található. Ez választja el az észak-nyugati keskeny partvidéket a belső részekről. A hegység legmagasabb pontja a Gunung Kinabalu (4101 m), ami egyben a legmagasabb hegy nemcsak Malajziában, de egész Dél-Kelet Ázsiában.

SZINTÉN EZ A HEGYSÉG BÜSZKÉLKEDHET A VILÁG EGYIK LEGNAGYOBB TERMÉSZETES BARLANGJÁVAL. A RÉGIO LEGHOSSZABB FOLYÓJA A RAJANG SARAWAK-BAN, A MARGA 563 KM HOSSZÁVAL.

A GYALOGTÚRÁK NEHÉZSÉGE

A gyalogtúra egy kivételével kis, illetve közepes nehézségűek. A legnehezebb gyalogtúra a GUNUNG MULU NEMZETI PARK-BAN a Pinnacles nevű mészkősziklákhöz vezet. Itt a nagy szintemelkedés mellett az olykor nehéz, meredek tereppel, a csúszós talajjal, sárral, a sikamlós gyökerekkel és a meleg, párás idővel is meg kell küzdeni. Lényegében ez egy igazi trópusi

esőerdei túra, ahol alapvetően más okoz nehézséget, mint egy európai hegyi túra során. Sok esetben létrákon, láncokba kapaszkodva lehet előrejutni. A többi gyalogtúra ehhez képest sokkal egyszerűbb, lényegében csak könnyű túrák és kirándulások. A gyalogtúrára ajánlott a zárt túrabakancs, az esőkabát és az elemlámpa.

Az igazi fotós még a legeldugottabb, legnehezebben megközelíthető helyekre is magával viszi felszerelését

BORNEÓ ÉLŐ-HALDOKLÓ BIOTÓPJA

A sziget elszeparálódott a délkelet-ázsiai szárazföldtől, így sajátos flórával és faunával rendelkezik. Itt található a Föld legöregebb esőerdeje. Számos nemzeti park is található itt, az esőerdő nagy része védett, a Világörökség része. Ennek ellenére a sziget adja a világ össz-fakitermelésének közel 50%-át, ami döbbenetes szám, és itt járva már szemmel látható. Ha a kitermelés a közel jövőben nem lassul, unokáink már csak olvashatnak hajdan volt dzsungeltúrákról.

A LEGLÁTOGATOTTABB A MALAJ RÉSZ

Kuala Lumpuról, Malajzia fővárosából több belföldi járat közlekedik az ország borneói részére. A legtöbb turista Kutching, Miri vagy a távolabbi eső Kota Kinabalu város repterére landol. A két borneói tagállam, Sabah és Sarawak autonóm terület.

ter jelentheti, szerencsére a tábor állandó rádió összeköttetésben áll a központtal.

A csupán 2400 méteres távon megtett távolságot a száz méterenként lerakott jelzések mutatják. Hihetetlen, de átlagos túrázóknak az első két kilométer megtételéhez az állandóan vizes, csúszós kövek és gyökerek miatt pár óra szükséges. Nemsokára a sziklafalra erősített tábla és egy kis fémlétra állja utunkat. Rajta a figyelmeztetés: „Ha 11 óráig nem érz ide, ne menj tovább, mert a táborba már nem érsz le sötétedés előtt!”

AZ IDILLI HANGULAT MÁR NEM SOKÁIG TÁRT

FÖLDÜNK EGYIK UTOLSÓ NAGY ŐSERDEJE VÉGVE SZÉLYBEN VAN

Tehát itt állunk közvetlenül a kilátópont előtt és végre kezdődik az igazi akadálypálya.

Vaslétrák, kötélhágcsók és keskeny pallók segítségével jutunk egyre feljebb. Az erdőből előbukkanó mészkösziklák már itt is éles peremmel, csúcsosan végződnek.

Ha nem lennének a pallók, talán napokig tartana a kilátópont megközelítése. A sziklák tövében hatalmas hűsítő növény árválkodik, mérete láttán rögtön hihetőnek tűnik, hogy az ekkora növényekben már félig emésztett patkányt is találtak.

Ebédszünet a dzsungeltúrán, ahol minden pihenés maga a mennyország, hisz nagyon fárasztó a haladás

AZ ELSŐ KÉT KILOMÉTER MEGTÉTELÉHEZ AZ ÁLLANDÓAN VIZES, CSÚSZÓS KÖVEK ÉS GYÖKEREK MIATT PÁR ÓRA SZÜKSÉGES

Nem pihenünk a csúcson

Végre felérünk, az élénk táruló látvány valóban meszerű. A hegy 1750 méter magas csúcsát borító párafelhőből 45 méter magas sziklatűk, a Pinnacles nevű lecsupaszított mészköbordák meredeznek a zöld háttér előtt. Ideális hely a piknik ebéd elfogyasztására, amit egymással és a menetrendszerint előbukkanó mókuscickánnyal kell megosztanunk. Sajnos sokáig nem időzhetünk ha szeretnénk megszüni a délutáni esőt, pontosabban épségben lejutni a meredek, sziklás, sáros ösvényen, még délelőtt el kell indulnunk vissza azon az úton, ahol jöttünk. Sebj, a hegyes sziklákra leülni csak a mókuscickány képes.

Egyelőre élményekkel tele csúszkálunk lefelé és még nem sejtjük, hogy a holnap hajnali séta a csónakokig nem lesz olyan sima, mint idefelé. Az éjszakai felhőszakadás több helyen elmosza az utat és a farönkökből épített keskeny hidakat, így másnap bokáig sárban caplatunk egyenesen a repülőtérré.

Miri felé repülve már kritikus szemmel nézzük a félig illegális erdőirtók miatt egyre zsugorodó Gunung Mulu Nemzeti Parkot, ahol a hatalmas fákra vadászó favágók széles utakat vágnak Földünk egyik utolsó esőerdejébe...

